

IDEA (LOPS21)

FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun

6. Argumentit kuntoon!

Virittäytyminen aiheeseen

Ota kantaa:

Jokaisella on oikeus omiin mielipiteisiin!

... mutta myös velvollisuus perustella ne.

... ja muuttaa niitä, jos kohtaa paremmat perustelut.

Pohdi:

- Milloin oma fiilis tai ”maalaisjärki” riittää perusteluksi?
- Onko hyvä perustelu saanut sinut joskus muuttamaan mieltäsi? Mikä teki perustelusta vakuuttavan?

Argumentin rakenne

1. PREMISSI
(eli oletuslause)

2. PREMISSI

⋮
jne.

JOHTOPÄÄTÖS

ARGUMENTTI

Argumentti

- Argumentin tehtävä on tehdä väitteestä hyväksyttävä
 - eli vakuuttaa erimieliset!
- Argumentin osat:
 - **Premissit:** alkuoletukset ja perustelut
 - **Johtopäätös:** väite, jonka uskottavuus halutaan todistaa
 - **Logiikka:** premissit ja johtopäätöksen yhdistävä johdonmukainen päättely
- Esimerkki:

***Premissi 1:** Ympäristön saastuttamista pitää vähentää.*

***Premissi 2:** Pienhiukkaspäästöt saastuttavat ympäristöä.*

***Premissi 3:** Fossiilisista polttoaineista tulee pienhiukkaspäästöjä.*

***Johtopäätös:** Fossiilisten polttoaineiden käyttöä pitää vähentää.*

Deduktiivinen päättely

- Deduktiivinen päättely on
 - muodollisesti pätevää
 - loogisesti sitovaa
 - totuuden säilyttävää
 - johdonmukaista.
- Eli:
 1. Jos premissit ovat tosia
 2. ja päättely pätevää
 3. myös johtopäätös on tosi.

Esimerkkejä:

Premissi 1: Kaikki koirat osaavat haukkua.

Premissi 2: Frodo on koira.

Johtopäätös: Frodo osaa haukkua.

Premissi 1: Jos sataa, tarvitsen sateenvarjon.

Premissi 2: Sataa.

Johtopäätös: Tarvitsen sateenvarjon.

Induktiivinen päättely

- Induktiivinen päättely on
 - yksittäisten havaintojen pohjalta tehty yleistys
 - Huom. Ei ehdottoman varmaa tai loogisesti sitovaa.
- Mutta:
 - tarpeellinen tapa tuottaa uutta tietoa
 - voi olla **luotettavaa**, jos
 1. havaintoja on riittävästi
 2. otos on oikein koostettu.

Esimerkkejä:

Premissi 1: Olen nähnyt tuhat strutsia.

Premissi 2: Mikään niistä ei osannut lentää.

Johtopäätös: Strutsit eivät osaa lentää.

Premissi 1: Kokemukseni perusteella on niin, että kun taivaalla on tummia pilviä, kohta sataa vettä.

Premissi 2: Taivaalla on tummia pilviä.

Johtopäätös: Kohta sataa vettä.

Millainen on hyvä argumentti?

- Hyvän argumentin tunnistaa
 1. **pätevästä päättelystä**
 2. **hyvistä perusteluista.**
- Pätevän päättelyn tunnistaa
 1. **Deduktio:** loogisesti sitovasta muodosta
 2. **Induktio:** huolellisesti toteutetusta yleistyksestä.
- Hyvä perustelu on
 1. uskottavampi kuin väite
 2. jotain aiemmin tunnettua tai hyväksyttyä
 3. luotettavasta lähteestä peräisin.
- **Vasta-argumentti** pyrkii tekemään perustelusta epäuskottavan.
 - Hyvää perustelua vastaan on vaikea esittää vasta-argumentteja.

Retoriikka

- Miksi argumentti voi tuntua joskus vakuuttavalta, mutta ei kestäkään kriittistä arviointia?
 - **Retoriset keinot** = ei-järkiperäiset tavat argumentoida vakuuttavasti
 - esim. kaunopuheisuus, pelottelu, auktoriteetti
 - **Retoriikka** = puhetaito
- Taitavan ajattelijan vakuuttaa **järkiperäiset argumentit**, eikä pelkästään
 1. tyylikäs ilmaisu
 2. tunteisiin vetoaminen
 3. puhujan auktoriteettiasema tai uskottavuus.
- Huom. Retorisia keinoja voi toki käyttää myös järkevä argumentin tukemiseen.

Tehtävä

- Tutustu listaan argumentointivirheistä: *Idea 1*, s. 58–60, digikirjassa tekstilaatikko luvun 6 loppupuolella.
 - Mitkä virheistä olet kohdannut aiemmin?
 - Mihin virheisiin olet syylistynyt joskus itse?
- Tee koko luvun pohjalta ohjeet hyvään argumentointiin:
 - 1. Oma ajattelu**
 - *Tee näin...*
 - *Älä tee näin...*
 - 2. Muiden ajattelu**
 - *Ota argumenttien hyviin puoliin kantaa näin...*
 - *Tuo virheet esiin näin...*